Pirmojo piliakalnio PR papėdėje, greta pilkapyno, nuo 20 cm gylio aptiktas iki 50 cm storio kultūrinis sluoksnis su keliomis I tūkst. – II tūkst. I pusei būdingomis keramikos šukėmis ir molio tinko fragmentu.

Gegrėnų kapinyno ir kapinyno II teritorijose žmonių kaulų ar radinių iš suardytų kapų neaptikta. Kapinyno teritorijos V paribyje tirtuose šurfuose 1–2 nuo 40–50 cm gylio slūgsojo 20–30 cm storio kultūrinis sluoksnis be radinių. Šurfe 1 65 cm gylyje atidengtas akmenų klojinio fragmentas, tačiau neaptikus radinių šios struktūros chronologija ir paskirtis liko neaiški. Žvalgymų metu apie 20 m į ŠV nuo šių šurfų tranšėjoje 1 rastas II tūkst. I pusei būdingas apžiestos keramikos fragmentas. Šurfuose 1–2 atidengtas kultūrinis sluoksnis bei į ŠV nuo jų aptikta puodo šukė leidžia spėti, jog šioje vietoje gali būti išlikęs II tūkst. I pusės gyvenvietės sluoksnis.

Senovės gyvenvietėje archeologinių radinių aptikta tik V dalyje tirtame šurfe 17 (lipdytos (?) keramikos smulkus fragmentas, šlako gabalėlis). Gyvenvietės P paribyje tirtame šurfe 11 nuo 25–30 cm gylio aptiktas 40 cm storio kultūrinis sluoksnis, kurio viršuje rasta XX a. stiklo šukė, kitų radinių sluoksnyje neaptikta. Iš viso archeologinių tyrimų metu surinkta 19 archeologinių radinių, kurie perduoti ŽMA.

Gegrėnai archaeological complex

In 2019–2020, 19 test pits were excavated and roughly 1500 m^2 were surveyed at the Gegrėnai archaeological complex (Plungė District, W Lithuania) (Fig. 1). No finds or structures were discovered in the majority of the test pits, sterile soil being reached at a depth of 0.3–1.3 m, and in places at the surveyed locations from a depth of 10–20 cm. At each of the two hillforts two 16th–17th-century copper alloy rings from destroyed burials were discovered (Fig. 2). A cultural layer, up to 50 cm thick and containing several sherds of 1st millennium – first half of the 2nd millennium pottery and fragments of clay daub, was discovered at the SE foot of the first hillfort. The cultural layer and a sherd of partly thrown pottery discovered in the W edge of the cemetery's grounds allow one to conjecture that a settlement horizon from the first half of the 2nd millennium could have survived at this location. Archaeological finds from the ancient settlement have been found only on the W part. In all, 19 finds were collected during the investigation.

Mindaugas Grikpėdis

Marcinkonių senovės gyvenvietė

2019 m. atlikti žvalgomieji tyrimai Marcinkonių senovės gyvenvietės teritorijoje (Varėnos r., Marcinkonių sen.). Projektuojamo tiltelio per Dorupio upelį aplinkoje buvo ištirti 2 šurfai, iš viso 2 m^2 plotas; projektuojamų tiltelio polinių atramų vietose atlikti 4 gręžiniai rankiniu stumiamu gruntotraukiu.

Gyvenvietę 1977 m. aptiko L. Kavaliauskas, kai buvo suartas iškirsto miško plotas (*KPC DF*, f. 39, a. 1, b. 1299). 1978–1980 m. L. Kavaliauskas ištyrė 10 šurfų, iš viso apie 23 m^2. Tuomet nustatyta, jog gyvenvietėje yra išlikęs iki 50 cm storio kultūrinis sluoksnis, dengiamas įvairaus storio užpustyto smėlio sluoksniu. Aptiktas 120x80 cm dydžio, 80 cm gylio židinys, kelios stulpavietės, 150x80 cm dydžio ūkinė duobė. Surastas dvigubo nupjauto kūgio formos verpstukas, puoštas laužytų vingelių ornamentu, geležinis peilis, žiestos, apžiestos ir lipdytinės keramikos. Šiuos duomenis į mokslinę apyvartą įtraukė T. Ostrauskas, kuris 1995 m. žvalgomaisiais tyrimais nustatė gyvenvietės ribas (*ATL 1994 ir 1995 metais*, 1996, p. 329). Tuomet ištirti

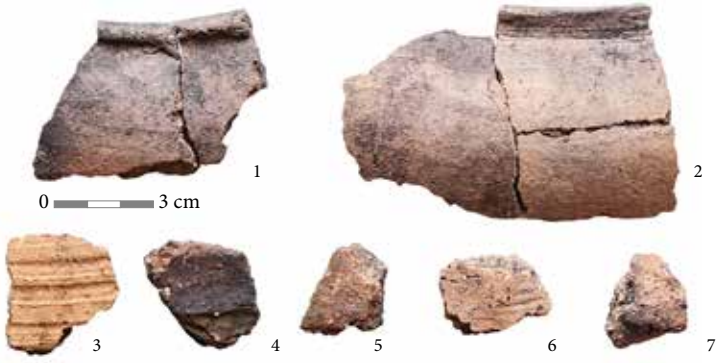

0 3 cm

1 pav. Buitinė keramika iš šurfo 1 (1–4) ir šurfo 2 (5–7). M. Grikpėdžio nuotr.

Fig. 1. Household pottery from test pit 1 (1–4) and test pit 2 (5–7)

5 šurfai bei L. Kavaliausko tirto šurfo 1 vieta. Gyvenvietė preliminariai datuota IX–XV a. bei akmens amžiumi.

Šurfas 1 tirtas iki gruntinio vandens lygio, t. y. 70 cm gylio, įžemis nepasiektas. 10–40 cm gylyje buvo smėlio sluoksnis, kuriame aptikta titnago skaldymo atliekų bei XVII–XIX a. radinių – apžiestos buitinės keramikos fragmentų, vario lydinio moneta (Jono Kazimiero Vazos šilingas?), gelsvo stiklo fragmentas. 40–70 cm gylyje atidengtas preliminariai II tūkst. I puse datuojamas sluoksnis su gausesniais angliukais, 2 apžiestos ir 1 lipdytos keramikos šukėmis (1:1–4 pav.).

Didžioji dalis šurfe 1 aptiktų titnago fragmentų – skeveldros ir duženos (titnago radinius identifikavo ir apibūdino G. Gudaitienė). Neabejotinų titnago nuoskalų aptikta apie 10. Tai balto titnago žaliavos nuoskalos. Likusi medžiaga – prasto titnago su kreidos inkliuzais duženos. Datavimo ir kultūrinės priklausomybės nustatyti neįmanoma. Aptikti tik du dirbiniai – neidentifikuojamos paskirties paretušuotos nuoskalos. Nėra degusių titnagų.

Šurfe 2 iki 45–50 cm gylio fiksuotas supustyto smėlio sluoksnis, jame aptikti keli neapdirbto titnago gabaliukai bei apžiesto indo šukė (1:5 pav.). Žemiau slūgsojo 45–50 cm storio preliminariai II tūkst. I puse datuojamas tamsiai

2 pav. Kultūrinis sluoksnis šurfe 2. M. Grikpėdžio nuotr.

Fig. 2. The cultural layer in test pit 2

pilkas kultūrinis sluoksnis (2 pav.) su dviem apžiestos keramikos šukėmis (1:6, 7 pav.). 90 cm gylyje dalyje šurfo atidengtas įžemis, tyrimai baigti pasiekus gruntinį vandenį.

Gręžinių vietose Dorupio P pakrantėje įžemis fiksuotas 80–90 cm gylyje, o Š pakrantėje – 60 cm gylyje. Apibendrinant galima teigti, kad

Dorupio slėnyje yra išlikęs vertingas daugiasluoksnės gyvenvietės kultūrinis sluoksnis su II tūkst. I pusės ir XVII–XIX a. horizontais. Iš viso inventorinta ir LNM perduota 119 radinių.

Marcinkonys old settlement

In 2019, an investigation was conducted at Marcinkonys old settlement (Varėna District, S Lithuania) in the vicinity of a planned small bridge over the stream Dorupis. Two test pits totalling 2 m^2 were excavated and four boreholes were made using a push probe. There was a sand layer with flint debitage and 17th–19th-century finds down to a depth of 40 cm in test pit 1. Below this was a cultural layer with pottery characteristic of the first half of the 2nd millennium (Fig. 1). There was a sand layer down to a depth of 45 cm in test pit 2, and below that a roughly 50 cm thick, dark grey cultural layer (Fig. 2) with pottery characteristic of the first half of the 2nd millennium. Sterile soil was reached in the boreholes from a depth of 60–90 cm. In all, 119 finds were inventoried.

Mindaugas Grikpėdis

Žuklijų piliakalnio papėdės gyvenvietė

2019 m. atlikti žvalgomieji tyrimai bei žvalgymai Žuklijų piliakalnio I su papėdės gyvenviete teritorijoje (Trakų r., Grendavės sen.). Naujai įrengiamos infrastruktūros vietose iškasti 4 bendro 10,5 m^2 ploto šurfai, demontuojamų pamatų vietose žvalgytos 8 bendro 2,5 m^2 ploto pamatų duobės. Taip pat atlikti apie 12000 m^2 ploto vizualiniai paviršiaus žvalgymai į R nuo piliakalnio esančiame arime.

Žuklijų piliakalnis I įrengtas Vilkokšnio ežero Š krante esančioje atskiroje kalvoje. Aikštelė ovali, pailga Š–P kryptimi, 20x12 m dydžio. Ją žiedu juosia 1,5 m aukščio P ir 3 m aukščio Š, 9–15 m pločio pylimas. Š papėdėje iškastas 26 m pločio, 2 m gylio griovys. Šlaitai statūs, 5–8 m aukščio. Š papėdėje 0,5 ha plote yra papėdės gyvenvietė. Piliakalnis datuojamas I tūkst. viduriu – II tūkst. pradžia. 1955 m. piliakalnį lankė A. Tautavičiaus vadovaujama žvalgomoji ekspedicija. Tuomet gręžiniais nustatyta, jog aikštelėje yra 40–50 cm storio juodos žemės sluoksnis (*LIIR*, f. 1, b. 33, p. 89).

Šurfai 1–2 tirti saugomos teritorijos PR dalyje, šurfai 3–4 – saugomos teritorijos Š dalyje. Šurfuose 1–2 ir 4 archeologinių struktūrų neaptikta, įžemis juose fiksuotas nuo 20–30 cm gylio, šurfe 4 rastos dvi titnago nuoskalos.

Šurfas 3 buvo 2x1 m dydžio, orientuotas ŠR–PV kryptimi. Po 10 cm storio velėna atidengtas 20–70 cm storio šviesiai pilko žvyringo grunto sluoksnis, storėjantis ir gilėjantis piliakalnio link, t. y. PV kryptimi (1 pav.). Šurfo ŠR dalyje šio sluoksnio apačia buvo 30–35 cm gylyje, o PV dalyje siekė 70–80 cm gylį. Sluoksnyje aptikta II tūkst. I pusei būdinga apžiestos keramikos šukė, puošta linijomis, mažytis lipdytos keramikos fragmentas, 2,4 cm skersmens rutulio formos gludintas akmuo, 3 titnago nuoskalos bei arklio priekinio danties fragmentas. Žemiau slūgsojo 10–20 cm storio tamsiai pilko grunto kultūrinis sluoksnis, kuriame rastos 5 titnago nuoskalos bei stambaus žinduolio ilgojo kaulo diafizės fragmentas. Įžemis – žvyras, šurfo ŠR dalyje pasiektas nuo 40–45 cm gylio, o PV dalyje –nuo 90–100 cm gylio.

Sprendžiant pagal šurfo 3 lokaciją bei stratigrafiją, jame buvo atidengtas piliakalnį juosusio gynybinio griovio Š kraštas. Griovys siekė bent 1 m gylį nuo dabartinio paviršiaus, o P kryptimi gilėjo. Griovio apačioje atidengtas tamsiai pilkas kultūrinis sluoksnis, tikėtina, susiformavo piliakalnį naudojant. Sluoksnyje